

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu și Dr. S. Dragomir.

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa:
„GAZETA POPORULUI”, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Nagyszeben, Rosenanger 14
Apare în fiecare Duminecă.

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-ora 1 cor.
a doua- și a treia-ora 80 fil.

Franța, sora noastră.

de Dr. I. Broșu.

În clipa aceasta, când steagurile noastre treicolore își zbat aripile lor vânjoase în cuprinsul Ardealului și oștirile regelui Ferdinand, biruind strămtorile Carpaților, aleargă să prindă'n hora unirii de veci pe cei cari le așteptau de veacuri, gândul nostru cu pietate se'ndreaptă către dulcea noastră soră mai mare din tărâmul luminii și libertății.

Franța, sora noastră!

O lume întreagă rostește astăzi numele acesta răsunător, cu evlavie de biserică, și vestea vitejiei fără păreche a poporului francez cutreieră largul pământului din „patria” și până la Sibiu. Franța a luptat pentru libertate, și fiecare picătură de sânge vărsată pe glorioasele ei câmpuri de mucenicie, unde s'a plămădit și cea mai scumpă moștenire a noastră, ni este cu atâta mai scumpă, cu cât știm că din prisosul lor am luat și noi har peste har. Istoria omenirii nu cunoaște pe paginile sale o pildă mai măreață, decât fila, pe'nținsul căreia cu litere nepieritoare, se desfășoară povestea de-o zguduitoare frumusețe a suferințelor și-a celei mai curate glorii deopotrivă, de care s'a putut împărtăși poporul francez în cursul veacurilor. Neamul acesta are, și-a avut totdeauna o însușire vrednică de gloria sa strămoșească: el n'a cunoscut iubirea de sine! Toate faptele lui, toate războaiele, toate adâncurile sufletului său le-a deschis și-a lăsat să se verse belșugul lor totdeauna pentru mântuirea civilizațiunii și propășirea lumii întregi și-a tuturor popoarelor. Să ne îndreptăm pentru o clipă privirea pe bogatele pagini ale istoriei poporului francez. Când locurile sfinte, unde-a viețuit Mântuitorul și sfânta cetate a Ierusalimului ajunsese pe mâinile crude ale Turcilor păgâni și creștinătatea era amenințată să piară, Franța a cusut cu evlavie pe stindardul ei fermecător *crucea*, și-a pornit să desrobească Ierusalimul. În jurul cetății Sionului a curs sânge francez, și pe dealul Golgotei s'a amestecat cu sângele lui Mesia, și-al lui Ștefan și-al ucenicului Iacob. Franța a știut să moară vitejește pentru credința strămoșilor ei, cu crucea în mână, cu crucea pe piept, cu crucea înălțată pe stindardele ei. . . .

Și-a venit apoi revoluția, marea revoluție franceză! Poporul francez a socotit de bine să moară din nou, ca alt Mesia: pentru libertate. Lumea, care însetoșă după dreptate și libertate s'a trezit din somnul ei secular la răsunetul Marsiliezei:

*„Veniți copii ai patriei,
Ziua gloriei a sosit,
Impotriva noastră tirania
Și-a înălțat steagul ei sângerous.
N'auziți voi pe câmpiile acestea
Urlet sălbatic de oameni irioși?
Ei vin să ne sarguiept apt al har în brațe,
Căci”*

Așa cânta Franța și murea pentru libertate. Și-acel Napoleon Bonaparte, care conducea ca un Dumnezeu al războaielor armile ei la biruință, ne trimetea dela Austrelitz și Wagram și nouă solia libertății, nouă cari gemeam în robie, nouă cărora roata blăstămată dela Bălgrad, ne sfărâmasese sub dinții ei de oțel pe Horia și pe Cloșcă:

*Bonaparte nu-i departe
Vine să ne dea dreptate!*

Așa cântau robii Ardealului, cari simțiseră în veacul libertății apropiindu-se zorile libertății ce trebuiau să vină!

Și-acuma, în anul 1914 Franța a știut să moară din nou! Când armatele Germaniei — orbite de mândrie și trufașe până'n măruntaiele ei, Germania, care lupta pentru sclăvie și pentru lanțuri, pe cari voia să le încătuseze din nou pe mâinile omenirii, — năvăleau peste hotarele ei, călcând în picioare dreptul, cinstea și libertatea, Franța și-a ridicat înviforat sufletul ei din nou, și l-a trimis împotriva oștilor ce cutrepeau orașele și satele înfloritoare ale Belgiei în numele întunerecului și puterilor lui. Sufletul și l-a trinit, și cu acesta a biruit. Și sufletul nu poate să moară. Au pierit părinții și fiii ei, mamele ostașilor francezi au fost chinuite, bătute și ucise, fiicele ei pângărite și siluite, dar sufletul Franței trăește! Și sufletul acesta mare, care a știut înfrăți și lupta pentru libertate, cu sine, sufletul lumii întregi, a putut secera cea mai strajnică biruință împotriva iadului, din câte a pomenit omenirea vreodată.

* Franța, sora noastră!

Ea ne-a iubit și pe noi, și dragostea ei a fost beutura de vraje, care ne-a oțelit puterea. Neamul românesc, care cu ajutorul ei desinteresat a putut înfăptui unirea principatelor dunărene, își făurește și realizează astăzi — sprijinindu-se pe sufletul, pe inima și dragostea ei, — idealul său cel mai măreț. De aici, dela poalele Carpaților îi trimetem salutul nostru. Cuvintele noastre ori cât ar fi de alese sunt totuș prea neînsemnate, pentru de-a ne arăta recunoștința. Ar trebui să pribegim cu toții acolo, într'o nouă și biruitoare cruciată, să-i sărutăm pământul, pe care l-a sfințit cu sângele ei.

Și glia ei, s'o aducem ca cea mai prețioasă amintire împreună, și s'o așezăm în tărâmul nostru. Aici, în clipele noastre de rugăciune și retragere, după Dumnezeu, să ne gândim la ea, la Franța viselor și idealelor noastre. La Franța, care a luptat și-a biruit, pentru-că a avut o credință tare în sufletul ei și aceasta a fost dreptatea și sfințenia cauzei, pentru care a luptat în cursul secolelor cu un eroism fără de asemănare.

Sosirea armatei românești în Sibiu.

Sibiu, 24 Decembrie sf. n. 1918.

Sibiul îmbracă astăzi vestmânt de sărbătoare. Asemenea unei mirese aleargă spre întâmpinarea mirelui ei, rușând vântul cernit ce-i acoperea fața de veacuri, și uscând izvorul lacrimilor ei cu naframa mădejdlor împlinite. Armata regelui Ferdinand, care s'a apărat vitejește pe văile Carpaților, care s'a împotrivit eroic în pasul Surducului, care a știut muri înșiruită ca un zid de metal pe malurile Argeșului, și care a secerat în sfârșit cea mai strălucitoare izbândă din câte a pomenit vre-odată pe paginile ei, istoria suferințelor și idealelor noastre, va intra astăzi în Sibiu.

Cu evlavie ne închinăm acum vouă vitejilor, ce-ați îngrăpat cu sânge pământul Ardealului, și cu iubire nepotolită ne alinați buzele pe mândrele drupele, ce le-ați înălțat și apărat cu atâta prisos de jertfe și însufletire. Cei vii vă întâmpină cu ochii umezi de lacrimile bucuriei, și morții saltă de bucurie la auzul tropotului cailor voștri. În preajma movei deja *Selimbăr*, unde străjuți de culmile Carpaților sub acoperământul boltilor cerești smălțuite cu aur și pulbere de stele, dorm ostași lui Mihail Viteazul, morți pentru înfăptuirea idealului nostru național, vă strigăm cu trâmbiți de arhangheli:

Bine ați venit în mijlocul fraților voștri!

Sărbătoarea Unirii cu România la București.

Trimișii Ardealului la statuia lui Mihai Viteazul. — Cuvântarea Episcopului Miron Cristea. — Cuvântarea dlui C. Hălăceanu. — Cuvântarea dlui Haneș. — Cuvântarea dlui I. G. Duca. — La statuia lui Lazăr. — Cuvântarea dlui Vaida-Voevod.

În numărul trecut al gazetei noastre am pomenit pe scurt despre sosirea la București și primirea măreață ce li s'a făcut împuterniciților marelui sfat național al Ardealului, cari duceau vestea cea frumoasă a unirii cu România. Astăzi aflând amănunte despre această sărbătoare națională, le dăm pentru luminarea și înveselirea cetitorilor noștri, așa precum urmează:

Împuterniciții marelui sfat național dela Alba-Iulia și-au îndeplinit în zilele trecute frumoasa datorie de a aduce prinosul lor de dragoste și aceluia dintre marii voievozi ai Țărilor românești, care prin vitejia și agerimea lui de minte, alcătui cu o dungă luminoasă în istoria principatelor visul tuturor românilor: Unirea sub un singur sceptru. La această mare datorie s'a însoțit cu tot avântul populația capitalei, deși n'a fost vestită decât în dimineața zilei de sosire a lor.

Guvernul a luat parte prin dnii I. I. C. Brătianu, primul ministru, I. G. Duca și Oscar Kiriacescu, ministri.

Delegația a pornit dela palatul regal la oara 11 jum. având în frunte pe episcopii drieri Miron Cristea, Hossu, pe Al. Vaida Voevod, Vasile Goldiș și secretarii lor; însoțiți fiind de ministrul de finanțe, d. O. Kiriacescu, C. Hălăceanu, locțiitor de primar, Cezar Pascu și Ionescu-Băna, ajutor de primar, Macedonescu, Mișu Filipescu, consilieri comunali, general Stefanescu, prefectul poliției, N. N. Hârjeu, G. Popa Liseanu, I. Clinciu, Hodoș și număroși împuterniciți ai ardelenilor din capitală. Cu toții au trecut prin fața palatului, unde a fost întâmpinați de corul de fete al Azilului „Elena Doamna” și au străbătut calea Victoriei și Boulevardul Academiei, — având în frunte

drapelul societăților, — până la statuia lui Mihai Viteazul printr'un îndoit gang, format de public, care-i întâmpina pe delegați cu mare însulețire.

La statuia lui Mihai Viteazul.

La statuă au fost întâmpinați de primul ministru d. I. I. C. Brătianu și de I. G. Duca din partea guvernului. Drapelele societăților „Cercul comercial și industrial”, Sf. Nicolae Bărbătescu, Liga Culturală, Carpați, Mihai Viteazul și a Studenților, au luat loc într'o parte a statuei, iar în cealaltă împuterniciții Marelui consiliu și reprezentanții guvernului.

Statuia Marelui Voevod era împodobită cu ghirlande de brad și cu stegulețe tricolore. De asemenea și cele două tunuri cu bătaie lungă luate dela germani și așezate la stânga și la dreapta statuei în locul celor două piese de artilerie din războiul dela 1877—1878, duse de turci acum un an la Constantinopol. În fața statuei a fost așezată o coroană de lauri cu pantlici tricolore depusă de Liga Culturală.

La urcarea d-rului Miron Cristea pe tribuna alcătuită în fața statuei, mulțimea a izbucnit în urale îndelungate care țînură câteva minute.

Cuvântarea episcopului Miron Cristea.

Iubiți frați — începe impunătorul trimis al Bisericei de peste munți, după ce potoli uralele mulțimii cu mâna — Dumnezeu a încredințat marelui sfat al națiunii române din Ardeal, Bănat și Țara Ungurească un loc însemnat în istoria neamului. Și noi cei 4 soli venit-am să vă vestim

marea bucurie, că robia ce ne apasă de 10 veacuri nu ne-a înfrânt. Cu ajutorul vitezei arme române, cu ajutorul neprețuit al valoroșilor aliați, am putut rupe de pe trupul neamului lanțurile sclăviei seculare.

Și când întâia oară ne-am sfătuit, într'un avânt de însulețire necunoscută dincolo până atunci, am luat în celatea lui Mihai viteazul hotărârea mare că vrem Unirea pământului strămoșesc cu patria noastră mamă. Și eri am avut rara chemare de a închina celui mai mare Voevod și Rege din câți Domnitori avuta neamul românesc, nu numai pământul strămoșesc ci și inimile a celor mai supuși credincioși ai săi de peste Carpați. Și am simțit o rară fericire când am văzut că din ochii M. S. curg lacrimi când i-am adus vestea cea mare a unirei, lacrimi ale bucuriei. Iar azi avem fericirea de a veni la voi și de a vă face rugămintea de a vă deschide larg sufletele, de a ne primi și a ne contopi într'un trup și o gândire pe veci nedespărțite.

Noi am venit la voi cu toată dragostea și încrederea frățească, să ne alipim de casa domnitoare română cu cea mai mare căldură, fiind încredințați că regele vostru a știut să se însulețiască de păturile adânci ale poporului și de isvoarele cele mai limpezi ale Neamului.

În fața acestei științe statui a aceluia, care prin intrarea Sa în Alba-Iulia ne-a arătat pentru întâia-oară în cursul veacurilor idealurile neamului, rog mai ales tinerimea și pe toți dela opincă și până la vâdlică, să ne pregătim, să ne punem la muncă, ca prin muncă încordată să face din România marea paznică a civilizației latine în ostul Europei și prin aceasta să îndeplinim chemarea ce ne-a dat poporul roman când ne-a sădit pe plaiurile acestea și să îndeplinim și chemarea ce o avem față de aliați pentru sprijinul ce ni l-au dat.

Tu, suflete al lui Mihai Viteazul, — sfârșește Miron Cristea — care ne umbrești acum, saltă și te bucură, că visul tău în aceste zile s'a împlinit!

Cuvintele sale sunt acoperite de aplauze îndelungate și călduroase.

Cuvântarea dlui C. Hălăceanu.

Domnilor și iubiți frați!

În clipele de înălțare sufletească pe cari le trăim astăzi, — noi toți câți ne-a încredințat Domnul să vedem îndeplinită minunea care mângăie sufletele noastre — îndreptăm cu smerenie privirile în spre amintirea marelui Erou care acum trei veacuri ne-a arătat calea și a însemnat cu sabia hotarele neamului.

Ceia-ce minunatele noastre oști au împlinit în Ardeal pe culmile și în văile munților, în Dobrogea scumpă și pe Siretul neîncălcăt,

Ceia-ce ați săvârșit voi frați risipiți ai neamului la Chișinău, la Cernăuți și la Alba-Iulia, sunt împlinirea poruncii care ne vine de atât de sus și de atât de departe.

Sufletul lui Mihai Vodă a întâlnit — într'o sfântă tovarășie — sufletul măritului nostru Rege.

El i-a dat credința neclintită în drepturile neamului și tărie de fier în îndeplinirea lor.

Dela minunile săvârșite de ostașii vevodului, pornesc ca un râu nestăpânit, virtuțile militare și avântul minunat al soldatului de astăzi.

Crai nou.

1 Veniți! Cântarea biruinței
Cutremură pământ și mare,
Pe cerul visurilor noastre
Crai-Nou strălucitor răsare.

2 Senină, în adâncul țărnei
Pătrunde raza lui ferbinte,
Lumina-i binecuvântată
Deșteaptă morții din mormănte.

3 Veniți voi toți, ce'n dorul vieții
Pătruns-ați moarte cu pustiul,
Cari ați cuprins, ca frați de-o mamă,
Cu brâu de flacăra Sibiiul.

Eroi, cari ați făcut la Cerna
Din pieptul vostru metereze
Și-ați înfrățit pe veci cu iadul
Puhoi de cete bavareze,

Voi toți, cari hoardelor păgâne
Le-ați pregătit din sânge baia,
Viteji fără noroc în lupte,
Voi cei căzuți la Turtucaia.

Voi mucenici ai suferinței
Răpuși de foame, irig și boale,

Azi vipera înveninată
Se zbate'n propriile-i bale.

Cu zâmbetele dulci pe buze
Aduceți iară copilașii
Să-și vadă, duși pe duhul morței,
Cum fug cu groază ucigașii.

Veniți să preamărim izbânda
Atător năzuințe științe...
Nemărginită e puterea
Și îndurarea ta, Părinte.

Tăria valurilor mării
Spre naltul cerului pornite,
Căldura soarelui de vară
Tu gurei noastre o trimite.

Ca să vestim cu glas de tunet
În lumile înflorate
Sosirea sărbătorei științe
De zece veacuri așteptate.

10 Cu noi e Dumnezeu, vestiți-i
Mărirea lui încânt și'n flămuri,
Cu noi e Dumnezeu, pricepeți
Și vă plecați în față-i, neamuri!

I. U. Soricu.

Am slujit și noi de aici și voi de dincolo, cu credință și fără contenire, la altarul acelorasi datorii.

Astăzi, înalțându-ne gândurile spre slăvitul Domn, putem să-i spunem:

De acum odihnește-te în pace mărite Doamne, porunca Măriei Tale s'a împlinit!

Cuvântarea dlui Haneș.

Frați Români! — În numele tinerimei universitare, salutăm azi pe solii binecuvântați ai Adealului.

În fața acestei icoane a credinței noastre, noi, tinerimea universitară, jurăm că vom lupta cu toată dragostea și viața noastră pentru înălțarea neamului.

În fața acestei icoane jurăm, că studenții universitari sunt strânși uniți și vor lupta pentru regele iubit; că vor lupta pentru închegarea sulelească a tuturor românilor, pentru egalitate și cinste și vor lua hotărâri împotriva acelor cari s'au arătat potrivnici întregirei neamului; că suntem alături de oamenii noștri mari, cari s'au jertfit pentru înfăptuirea idealului național.

Noi, tinerimea universitară, jurăm că nu vom osteni să ne spunem glasul pentru românii din Serbia și Macedonia, că ne am încredințat sufletele noastre marelui Rege Ferdinand I.

Noi, tinerimea universitară, vă îmbrățoșăm și vă zicem: Bine ați venit!

Cuvântarea dlui I. G. Duca.

Fraților!

În numele guvernului aduc salutul nostru solilor de peste munți. Bine ați venit, purtători ai unirei tuturor românilor!

Înapoiți-vă acasă și spuneți bucuria ce ne copleșește la auzul vestei ce ne-ați adus. Da, fraților, azi neamul românesc despărțit până acum prin graniți nefirești și nedrepte, dela Nistru până la Tisa, nu mai e decât o singură țară: a Românilor!

Ceea-ce au sperat strămoșii noștri, se înfăptuiește azi. Ceea-ce a înfăptuit Mihai-Viteazul o clipă, se înfăptuiește azi pentru veci!

Neclintită ne-a fost încrederea — și a voastră, dincolo sub apăsare și urgie, — și a noastră, aci. Niciodată nu ne-a părăsit credința că ceasul acesta va veni!

Putem privi cu liniște și încredere viitorul. Vom munci cu toți să așezăm România mare pe temelii largi și avem încrederea neștrămutată că România va putea să ocupe locul ce-l merită și-i este hărăzit între popoarele lumii.

În această speranță vă zicem vouă primilor soli ai Ardealului, Bănatului și românilor din Țările Ungurești:

Să trăiți, fraților, în România mare, sub imbitul Rege Ferdinand I. (Urale entusiaste).

Se urcă pe tribună un tinăr elev de la liceul Lazar, Vulcanescu, care spune câteva cuvinte din partea tinerimei școlare.

La statua lui Lazăr.

[Toți cei de față în frunte cu delegații Transilvaniei și ai Bănatului și lumea oficială se îndreaptă apoi spre statua lui Georghe Lazăr marele dascăl al românismului, scoborât din Transilvania acu o sută de ani.

Urcat pe treapta statuei a vorbit aci dr. Al. Vaida Voivod.

Cuvântarea dlui Vaida-Voevod.

Fraților! — Se cuvine ca în aceste momente mari să aducem și noi prinosul nostru și Aceluia care închipuiește munca intelectuală, ideea. Războiul acesta a dovedit, că numai cu armele nu se poate aduce la îndeplinire idealurile popoarelor.

Idealul cel mai dorit de Mihai Eroul a fost întâia arătare a idealului obștesc. Cu armele n'a biruit însă, pentru că n'a avut oamenii cu cari să țină ceea-ce a înfăptuit.

Au trebuit să treacă veacuri, să vină Gheorghe Lazăr, până când poporul a ajuns în rândul popoarelor culte.

La noi în Transilvania trăește mândria, că dela noi a venit lumina în de țările dincoace, că de acolo au venit aci dascălii. Azi însă, s'au schimbat lucrurile. Căci dela focarul de aci ne-am adăpat noi, ca să putem duce lupta împotriva asupritorilor noștri.

Când vedeam aci la sărbătoarea de 10 Maiu, ziua aceasta ne dă încrederea că cu armele, România va ști să fie biruitoare.

Dar o și mai mare încredere ne dădea o vizită la Academie și Univesitate.

Se cuvine dar să aducem prinosul de recunoștință și lui Gheorghe Lazăr, după ce am fost la statua lui Mihai Viteazul. România mare se va putea susține numai atunci când armele și știința vor merge mână în mână.

Țin să aduc și eu recunoștința mea Regelui Ferdinand și Reginei Maria, cari au știut să cultive deopotrivă armele, literatura, științele și artele și să ne adunăm în jurul Lor, temelia puternică pe care nici când nu vor putea dușmanii să o clintească.

Să ne ajute Dumnezeu să aducem îndeplinire marele fapt al unirei!

Apoi trimișii și miniștrii s'au îndreptat din nou spre statua lui Mihai Viteazul, unde au încins hora mare a Unirei în jurul ei, mână în mână cu poporul, după care s'au îndreptat spre palat, în frunte cu muzica, cu drapelele și societatea studențească.

Ajungând în fața palatului regal, atât delegații cât și miniștrii și publicul au intrat o horă în care s'au prins și soldații francezi. A fost o însufiețire de nedescris.

Cuvântarea regelui nostru Ferdinand.

Rostită la prânzul sărbătoreasc dela Palatul regal, dat în cinstea împunernicilor Românilor din Ardeal.

Sâmbăta trecută 1 Decembrie, st. v. la orele 8 și jum. seara, a avut loc la palatul regal, o mare masă dată în cinstea delegațiunei românilor din Ardeal.

Cu prilejul acestei mese M. S. Regele a rostit următoarea cuvântare:

„În această zi plină de cea mai curată bucurie, când venind ca vestitori din frumosul Ardeal, Mi-aduceți hotărârea dela Alba-Iulia, luată de un popor întreg de a fi unit de-apururea cu regatul român, vă zic din adâncul sufletului: bine ați venit între zidurile acestui palat, care a fost martor celor mai mari întâmplări din istoria românilor.

„Ni-ați adus nu numai dorul împlinit a câtorva milioane de suflete, ni-ați adus și inimile lor, și în primirea plină de dragoste frățească ce ați găsit-o între noi, ați putut simți inima Țării Mame ce bate în acelaș fel ca și a voastră.

„În frumoasa sa cuvântare dl Goldiș a spus astăzi că unirea tuturor românilor era o mare trebuință. Aceasta a fost înțeleasă de toți oamenii cu inimă patriotică de dincoace și de dincoio de Carpați dela Nistru până la Tisa; dar dacă așa a fost scris în soarta neamului românesc, dezvoltarea lucrurilor avea nevoie de oameni. Dumnezeu care a ocrotit necontent în cursul veacurilor pe poporul românilor, i-a dat bărbați cari au stat neclintit în fruntea lui, ținând sus stindardul ideii naționale, lor le-a dăruit suflet românesc, le-a întărit mintea și oțălit brațul, ca să ducă barca românismului prin toate vijeliile vremurilor până la limanul dorit, unde după atâtea trude, atâtea suferințe, culegem roadele binemeritate ale unei lupte seculare.

„Azi când vedem înaintea minței și înaintea ochilor noștri săvârșită clădirea măreață ce Mihai Viteazul o începuse și pe care multă lume apoi a visat-o, aduc prinosul meu de recunoștință tuturor acelor cari în toate colțurile unde sună dulcele graiu românesc, au pus sufletul și puterile lor în serviciul idealului național.

„După Basarabia, după Bucovina, mai lipsea o piatră din cele mai scumpe: Ardealul cu ținuturile din Ungaria locuite de români. Azi ni-ați adus și această ultimă piatră a clădirii, care încoronează marea operă de unire.

„Putem privi cu încredere în viitor, căci temelile sunt puternice basate pe cugete iubitoare de popor ce sunt o chează pentru dezvoltarea înțeleasă a unei vieți cămătoase, ele sunt întărite prin credința neștrămutată a unui șir întreg de apostoli ai idealului național, ele sunt și sfințite prin sângelile vitejilor Mei oștași cari au luptat și au murit pentru unire.

„Dacă gândul meu s'a oprit mișcat la acești bărbați români, nu putem uita în aceste clipe de veselie pe aliații noștri cari prin sprijinul lor necontent, au fost și sunt împreunălucrătorii noștri prețioși la înfăptuirea visului nostru secular, și cari prin biruința lor, au contribuit atât de mult ca să putem trăi momentele mărețe ale prezentului.

„Privind lucrarea înfăptuită în zilele noastre, să ne închinăm toate puterile noastre, unind cele din vechiul regat cu ceaș proaspete ce ne aduceți, ca să fim demni de prea frumoasa clădire ce am zidit-o; să o păstrăm cu sfințenie, să o întărim ca să o putem lăsa mai măreață, mai puternică urmașilor noștri, așa că moștenitorii vor putea spune despre fiecare din noi: exigit monumentum aere perennium (au ridicat un monument vecinic de aramă).

„Să închinăm unirea gândurilor, unirea sufletelor, dar și unirea în muncă roditoare, prin strigătul: Trăiască România mare, puternică și unită.”

Scrisoarea universității din București către Franța.

Ca semn al marei admirațiuni și a profunde recunoștințe pentru poporul și duhul francez, Universitatea din București a trimis Universității din Paris, următoarea scrisoare însemnată pe pergamament:

„Universitatea din București redevenind liberă după doi ani de suferință și de umilire trimite Universității din Paris mulțumirea sa adâncă pentru partea vitejească și glorioasă pe care Franța a luat-o la liberarea popoarelor asuprite.

Incredzătoare în soarta națiunii române, Universitatea noastră este mândră că a arătat încă dela început, singura cale potrivită cu visele noastre naționale și ale lumii întregi, amenințate de militarismul prusiac.

Mulțumită vâjnoșiei și spiritului de jertfă pentru cauzele drepte, mulțumită stăruinței puternice și rezervelor mari materiale și morale ale Franței și națiunilor aliate dreptul a învins puterea brutală. Omenirea liberată de chinul nesfârșit al „săbiei mereu ascuțite” și a „pulberii mereu uscate” va putea să-și urmeze drumul liber al progresului.

În această cale chemarea Universității a fost și va fi întotdeauna de mare însemnătate. Profesorii vor avea în această nobilă întreprindere chemarea delicată de a lega din nou cugetele reci ale minții cu firele simțitoare ale inimii, așa ca să isvorască nu numai adevăruri drepte, dar chiar adevăruri umane.

Acesta este adevăratul duh francez pe care cu toții l'am cunoscut, înțeles și iubit în Universitățile franceze. Acelaș duh s'a arătat în cel mai înalt grad în lupta gigantică ce s'a sfârșit. Acestui duh de nobilă și măreață iubire de oameni produs de Universitățile Franței, trimitem simțămintele de recunoștință și de admirație.”

Urmează semnăturile tuturor profesorilor universitari.

Vești din România.

Noul guvern Brătianu.

A venit în fruntea guvernului românesc acela pe care noi î-l așteptam: dl. I. C. Brătianu. A venit să desăvârșească lucrarea pentru a cărei înfăptuire a luptat cu multă înțelepciune politică și cu jertfe vrednice de marele nostru ideal: România tuturor românilor. Pentru noi, dl. Ionel I. C. Brătianu nu e șeful unui partid, ci este marele român care a făcut războiul pentru desrobirea noastră și pentru izbânda visului de veacuri a întreg neamului românesc. Avem convingerea că cel ce a purtat cu iscusință frânele politicii românești în clipele hotărâtoare ale cumplutului război, va ști așeza alcătuirea noului nostru stat pe temelia reformelor largi cerute de duhul vremii și de înaltele noastre interese naționale. Reprezentarea în afară, pentru reeunoașterea unității noastre naționale din partea lumii întregi, și închiegarea vieții și a muncii naționale înăuntrul scumpei noastre țări, sunt îndatoririle mari ce apasă umerii noului guvern, în care în curând vor intra repre-

zentanți de-ai tuturor ținuturilor românești contopite pe veci în trupul României Mari.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările noului guvern, în frunte cu cel dintâi prim-ministru al României Mari, dl. Ionel I. C. Brătianu.

Parastas pentru Nicolae Filipescu

Cine nu cunoaște la noi numele marelui român, care a fost Nicolae Filipescu? Știrea ce o primisem la câțve timp după intrarea României în război, despre moartea neașteptată a distinsului bărbat de stat ne-a umplut de durere adâncă. Acum s'au împlind doi ani dela trecerea lui la cele veșnice. Cu prilejul acesta s'a ținut parastas la biserica Crețulescu din București, pentru sufletul marelui răposat. Prinusul de recunoștință din partea Ardealului l'a adus dl. Vasile Goldiș, arătând într'o frumoasă cuvântare, însuflețirea cu care îmbrătoșa răposatul cauza românilor ardeleni și nădejdea ce li-o înspira în biruința lor deplină.

Dobrogea noastră.

Dobrogea întreagă, împreună cu cadri-laterul, a fost eliberată de cel din urmă ostaș bulgar. Autoritățile românești s'au înfățișat la posturile lor, —

Prințul Nicolae la Paris.

Alteța Sa Regală principele Nicolae a plecat prin Salonic la Paris. Până la Giurgiu Alteța Sa a fost însoțit de regele Ferdinand.

Un oaspe mare al Bucureștilor.

Generalul Fr. D'Espérey, comandantul armatelor aliate cu Balcan, a petrecut câteva zile la București, unde a fost oaspele Majestății Sale Regelui. Din partea autorităților și a poporului i-s'a făcut o primire plină de însuflețire.

Deșteaptă-te române din somnul cel de moarte!

Publicăm cu plăcere aceste știri trimise de unul din cei dintâi și mai harnici abonați de ai noștri din comitatul Carașului:

Frați români!

Soarta noastră se va schimba, dacă noi voim să se schimbe, însă ori-ce cuvinte am întrebuința și ori-cât de bune ar fi staturile ce le vom da, ele vor rămânea sterpe dacă nu vom urma cu fapte vorbele noastre. La o parte cu nepăsarea, faptele să vorbească căci altcum în ticăloșii vom înota până în gât. Cine se îndoiește este perdut, căci îndoiala slăiește puterea de viață, slăbește voința și amorțește toate puterile sufletesti.

Să voim numai și fața lumii se va schimba, dar atunci fiecare din noi se va schimba, dar atunci fiecare din noi să nu stee de-o parte cu mâinile încrucișate, privind în tăcere cum merg lucrurile și văitându-se că merg rău.

Atunci să numai tragem nădejde că vor merge mai bine, și sub povara rețelilor de care suferim și pe cari le vom lăsa moștenire urmașilor noștri, să nu mai învinovățim pe nimeni altul de cât pe noi înșine: neapăsarea și lenea noastră. Omul să ridică totdeauna când vooeste. Inarmat cu credința în Dumnezeu el poate totdeauna să facă faptă de om, căci nu este suferință

pe care dragostea frățească să n'o poată alina.

Fac apel către toți Frații noștri cu simțire românească, că în aceste momente istorice, să dea tot sprijinul pentru răspândirea cât mai mare a „Gazetei Poporului” foaie scrisă pe înțelesul tuturor; unde pot afla toate știrile de cari are lipsă acum toată suflarea românească, căci omul fără carte, fără de nici o învățătură, e ca o mașină în mâinile acelor cu știință, cari o întrebuințează pentru interesele lor.

Nu-i destul însă a îndemna numai cu vorba, ci să ne punem serios pe lucru. În fie care comună se află un om de inimă, care să umble din casă în casă spre a câștiga abonați. Inceputul e greu, voința însă învinge greutatea.

Cel mai practic mod de abonare e să vină mai multe exemplare pe o singură adresă. Un copil mai isteț din comună poate să le împartă, pentru care făcând o faptă bună mai câștigă la fiecare foaie câțiva fileri. În modul acesta se pot câștiga mai mulți abonați căci și cel din urmă plugar va putea câștiga în toată săptămâna câți-va fileri pentru hrana sa sufletească.

Să lăsăm siala la o parte, pășind pe calea faptelor, să ne unim cu toții într'un gând și o simțire iubindu-ne și ajutându-ne unii pe alții fără de fățarie, cu sufletul curățit de ori ce patimă și răutate, cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste. Să ieșim odată din întunerecul robiei la lumina cunoștinței.

A ști că ai făcut bine, că ești folositor semenilor tăi, satului, neamului din care faci parte, prețuiește la urma urmelor mai mult decât toată recunoștința lumii, decât toate bunurile acestei vieți.

Să pregătim cântări pentru sărbătoarea venirii dreptății a binelui și adevărului.

Sus să avem inimile!

Vașiova, 25 Noembrie 1918.

Aurellu Novac,
econom.

Clujul ocupat de trupele românești.

Cluj 20 Decembrie.— ● telegramă a guvernului unguresc dela Budapesta vestește următoarele:

Colonelul francez Vyx a făcut cunoscut Clujului ocuparea sa prin trupele române, fapt pe care guvernul ungar a fost nevoit să-l ia la cunoștință. Indeamnă deci sfatul național din Cluj, ca să nu facă nici o împotrivire cu arma. Intrarea trupelor românești în Cluj nu va urma decât numai în zilele viitoare.

Unii pleacă, alții se'ntorc.

Multe capete încoronate, cari până ieri-alaltăieri porunceau din înălțimea tronurilor, au intrat în ceata oamenilor fără slujbă. Inceputul l'a făcut puternicul țar al rușilor, care înainte de-a fi trimis pe cealaltă lume, a trebuit să guste suferințele celor ce în numele lui au fost izgoniți în amarul Siberiei ghietoase. A plecat și regele Greciei care făcea politică potrivnică cu simțămintele poporului său. Grăbit și-a părăsit țara regele cu nasul mare al bulgarilor, temându-se de mânia răsbunătoare a armatei sale, pe care o împinsese în luptă trezindu-i lăcomia după întinse cuce-

iri nedrepte. Unul după altul au căzut, ca muștele, cei peste douăzeci de regi, duci și principii împrăștiați prin toate colțurile Germaniei, în frunte cu trufașul Kaiser, care-și plimbă gândurile pribegiei prin Olanda. Undeva s'a pitulat și tinăra odraslă a Habsburgilor, care primise ca moștenire războiul și amărăciunea neîndreptății popoare ale îmbătrânitei monarhii austro-ungare.

Toți aceștia au trebuit să plece, alungați de vântul libertății pe care dâșii nu voiau s'o încuviințeze. Încă nu știm ce-i mai așteaptă pe marii vinovați cari au aprins flacăra cumplitelui război.

Dreptatea răsplătește astăzi pe ceie au luptat în numele ei. Pe urmele umilitelor legiuni ale Kaiserului intră biruitor în capitala țării sale craiul Albert al Belgiei, întâmpinat de iubirea fiilor săi, cari au îndurat slăpăvirea setoasă de sânge și jaf a năvălitorilor. Regele Petru al sârbilor, căruia numai nădejdea viitorului i-a mai ținut sufletul în timpul slăbit de boală, se întoarce la Belgrad ca să îmbrățișeze cu privirile hotarele largi ale noului stat jugoslav.

În Bucureștii bucuriei românești intră falnic Regele tuturor românilor, ca să primească voința unui popor întreg de-a alcătui de-o parte și de alta a Carpaților mândrul stat pe care l'a purtat în inimile lor de-a lungul veacurilor strămoșii. Coroana regelui Angliei și cea a regelui Italiei astăzi strălucesc în lumina glorioasei biruințe. E biruința dreptului asupra puterii, biruința libertății popoarelor asupra robiei. Cei-ce au luptat cu nădejde pentru sosirea acestei biruințe, rămân în moștenirea lor și urmașii le vor slăvi numele din veac în veac ca ale unor viteji luptători pentru cele mai scumpe bunuri ale omenirii. Ei au dreptul să rămână.

Disciplina soldatului francez.

Sub titlul acesta o gazetă germană publică următoarele impresii, adică păreri, ale unui colaborator al ei, care a avut prilejul să stea de vorbă cu ostași francezi:

„În atingerea oficială cu soldații francezi, m'am silit cu deosebire să aflu care este ținuta lor față cu ideea socialismului și a comunismului, adică a împărțirii tuturor averilor deopotrivă între oameni. Cu două zile înainte de sosirea lor, citisem într-o telegramă a agenției Wolf că revoluția va birui și printre ei în curând. Nimic mai fals și mai simplist ca această speranță. Francezul respinge dela început orice idee socialistă și comunistă. Ca biruitor, el este naționalist din creștet și până în tălpi. Soldații simpli îmi vorbeau de apropiata lor intrare în Berlin. Șefii socotesc că chemarea lor este de a readuce ordinea sârmanilor berlinezi, cari suferă de foame. Am auzit mulți soldați cântând cântece, cari se sfârșeau așa:

La Berlin! La Berlin!

Neapărat chiar și un dușman trebuie să recunoască pe dreptate, că Francezii au arătat la Strassbourg o disciplină exemplară, în izbitoare deosebire cu scenele de scandal și zgomot ale armatei noastre adică germane revoluționare, care se retrăgea. Pe piața Kleber am văzut eu însumi un general german tăvălindu-se beat în noroiu! Dar destul despre scenele acestea grețoase, cari mă fac să roșesc! Sol-

datul francez este în cele mai bune raporturi cu ofițerul său, pe care-l salută și cu care vorbește într'un ton de camaraderie. Seara la ceasul 8 el se prezintă la casarmă, iar măsura de alcool pe care o consumă este foarte neînsemnată.”

Ordinațiune.

Fiecare cetățean, care nu are împuternicire în scris de la un for competent, este prin aceasta provocat a preda arme de orice fel, cari să aflu în posesiunea sa, poliției orașenești. Datul până când sunt a se estrada armele se fixează ziua de 25 Decembre 1918. Îndeplinirea acestui ordin se va controla cu stricteță. Acela la care se va găsi armă începând cu ziua de 25 Decembre 1918 va fi pedepsit cu închisoare dela 5—7 ani.

Sibiu, 19 Decembre 1918.

Dr. St. C. Pop m. p.

șeful resortului armatei și siguranței publice.

Mackensen.

Iată un nume care a fost strălucitor... Îl știu până și copiii. Și viteazul acesta care a biruit pe ruși la Gorlițe, care s'a știut desface grabnic dintr'o împresurare în brațele căruia căzuse în Polonia rusească, el care a sfărâmat dârza împotrivire a sârbilor loviți din față și dela spate de bulgari, și trecând Dunărea în toamna anului 1917 a cutropit, ajutat de armatele țarului Ferdinand și ale sultanului, oștirile Țării românești, se găsește astăzi prizonier la Budapesta.

Gloria lui s'a stins ca un luceafăr ce moare, în apele vijelioase ale Siretului. Uraganul pe care îl deslănțuise cu furie sălbatică asupra unui popor, ce vroia să-și înălțătuiească ideile sale, s'a opăcit la Mărăști și Mărășești.

În Budapesta ungurească, Mackensen va avea timp destul să-și țeară amintirile. Dacă ne-ar fi cetit poate istoria mai bine și ar fi învățat să cunoască biruințele lui Ștefan cel mare, Mircea și Mihaiu Viteazul, cine știe, de nu și-ar fi încercat norocul aiurea...

Mărăști și Mărășești!

N'a fost o luptă, n'a fost un atac, a fost un măcel. Ca niște vedenii cumplite au răsărit din valurile Siretului cei cari își apărau scumpa lor Moldovă, și s'au stăvilit ca un zid de oțel în fața lui Mackensen. Până aici, au spus ei, și mai departe nul Ei, iacă nu vrem, și pace... Vorba lui Eminescu:

Răsturnat-am val vârtej
Oștirile 'mbrăcate'n zale
De'mpărați și de viteji...

Imi povestea un căpitan care a luptat acolo, despre grozăvia frământării dela Mărășești.

— Mackensen și-a lăsat acolo floarea diviziilor sale. Mort lângă mort, Domnule. Ști cum? l-am fulgerat, nu altfel. Pe unul l-am aflat cu ochii deschiși și reci, așintiți asupra fotografiei mamei sale. Altul cu peana în mână, cuicat la pământ, probând să scrie un cuvânt de rămas bun, în clipa din urmă, celor ce-l așteptau dormiți în pădurile Turingiei. Era un morman de cadavre, unul lângă altul, unul peste altul, îmbrățișându-se și mușcându-se cu dinții de durere...

Ei domnule, dacă n'ar fi fost rușii, cari ne-au tradat, ne cădea Mackensen pe mâna noastră...

Așa îmi vorbea căpitanul.

Pe Mackensen l-am văzut în Sibiu. Cărunt, înalt, și trist, foarte trist. Cum e neamțul mai trist, când l'ai bătut, și l'ai bătut bine. Își vedea visul destrămat și oștirile sale descompuse.

Așa își plimba zi de zi supărarea pe străzile orașului nostru. Și biruitorii dela Gorlița se smăcinau mereu ca o rumă. Își vindeau totul: arme, automobile, cară, cafea, vin și tutun. Lucruri de furat, de jaf. Și Mackensen își vedea gloria vândută pe piața Sibiului. Acesta era sfârșitul, așa precum poate nu și-l închipuise niciodată. Kaiserul fugit în Holanda, armatele germane aruncate peste Rin și revoluție...

Și Mackensen visează acum în Budapesta, pe care a iubit-o, a apărut-o și-a făcut-o pe vremuri să tresalte de bucurie, la vestea biruințelor lui... (i. b.)

Spre știre abonaților noștri.

La numărul acesta al gazetei noastre am alăturat **mandate poștale** pentru toți aceia dintre cetitorii noștri, **căroră li s'a împlinit abonamentul cu sfârșitul lui Decembrie 1918.**

Nu e de lipsă, socotim, a mai aminti și cu prilejul acesta greutățile prin cari am trecut și cu cari luptăm și astăzi încă pentru alcătuirea și tipărirea „Gazetei Poporului”.

În lupta pe care am purtat-o dela întemeierea ei, pe lângă multe și grele desamăgiri ce ne-au întâmpinat, simțim și o mare mulțumire sufletească: **idealul și gândul pentru care am scris și-am muncit astăzi s'a împlinit. România-Mare s'a făcut trup și-a venit să locuiască în mijlocul nostru.** Pentru aceasta am alcătuit gazeta înainte cu 12 luni de zile, când durerea și desnădejdea copleșise sufletul neamului nostru.

Cum ne-a reușit s'o facem aceasta și cu ce mijloace am ținut de bine să ne ajungem scopul, lăsăm s'o judece cetitorii și abonații noștri, cu cari împreună am plâns și ne bucurăm împreună.

Li rugăm deci pe toți aceia cari ne-au sprijinit în trecut, cu tot ce-au crezut de bine că ne este spre folos și spre ajutor, să nu ne uite nici pe mai departe. **Pentru de-a putea preîntâmpina greutățile mari și cheltuielile ce ni se pun în drum, toți abonații noștri, căroră li s'a împlinit abonamentul și găsesc în numărul acesta mandatul poștal, să ne trimită fără amânare prețul abonamentului.** În chipul acesta ne sprijinim cu dragoste creștinească unii pe alții, pentru proslăvirea, fericirea și propășirea culturală a neamului nostru.

Prețul rămâne de-ocamdată tot cel vechiu:

Pe un an întreg 20 Cor.

Pe o jumătate de an 10 Cor.

Pe un sfert de an 6 Cor.

Prețul unui singur număr 40 fill.

Toți cari își pre'noiesc abonamentul, să însemneze pe mandatul postal și numărul de pe banda sub care le-a venit gazeta. Iar cei-ce își schimbă adresa să ne facă cunoscută și adresa lor cea veche.

Tacsă pentru schimbarea adresei este 1 Cor.

Redacția și administrația
„Gazetei Poporului.”

Statistica ungurească și realitatea.

În nr. 41 al „Gazetei Poporului” în articolul „Săcuii” s'a publicat pe baza statistice ungurești din anul 1910 numărul populației din cele patru comitate ungurești din Săcuime arătându-se, că ungarii sunt 449.064, iar românii 16.289.

Autorul articolului dl. I. I. L. adaugă:

De singur, numărul românilor este mai mare și cine cunoaște modul, în care se construiau statisticele ungurești, nu se va îndoi nici un moment despre aceasta. În Săcuime, unde mai toți românii vorbesc ungurește și unde avem chiar sate întregi, locuite de români, cari și-au uitat limba maternă, statistica a redus în mod simțitor numărul românilor. Reiasă această clar, dacă asemănăm datele statistice ungurești privitoare la naționalitate și confesiune. Astfel găsim comune în care numărul ortodocșilor dovede de două ori așa mare ca numărul însemnat la rubrica „oláhok”.

Cele citate sunt prea adevărate.

Să luăm de exemplu comitatul Treiscaune.

După statistica oficială a bisericii ortodoxe române mă folosesc de datele tot din anul 1910, despre cari vă asigur că sunt reale. Din 87 comune cât are Treiscaune români locuiesc în 72 în număr de 27.732 de suflete.

În datele statistice publicate de dl. I. I. L. din 72 comune, unde locuiesc români nu obvin 14 comune, amintite de dsa că nu aparțin teritoriului propriu săcuiesc.

În acestea locuiesc 12.511 români.

Subtrăgând numărul acestora din 72 comune, mai rămân în Treiscaune 53 comune în cari după statistica ungurească ar locui 3445 români.

După statistica bisericii noastre, precum am arătat mai sus, locuiesc în Treiscaune 27.732 români.

Subtrăgând din această sumă numărul românilor din cele 14 comune de 12.552, cari nu obvin în statistica publicată precum și numărul arătat în statistica ungurească de 3445 ne dă o diferență de 11.764 suflete. Se vede deci, că molocul statistice ungurești într'un singur comitat a înghițit aproape 12.000 români.

Din aceștia 4—5 mii s'au pierdut limba, nu s'au pierdut însă legea și simțămintele românești.

Nu numai în fața românilor, dar și în fața maghiarilor acești oameni întrebați că ce sunt: declară franc și fără șovăială „én oláh vagyok.”

'Mi-aduc aminte în un articol publicat în ziarul „Kolosvár” din Cluj în iarna anului 1917, în care redactorul crășnea în dinți, că un soldat din trei ssaune care nu știa românește întrebă de căpitanul său ce este el, a răspuns, că el e român.

I-a explicat în chip și formă căpitanul, că el nu este român ci săcui, dar și după prelegerea de o jumătate de oră feciorul nostru întrebă din nou ce este, a răspuns că este român.

Se vede deci clar, că la compunerea statistice ungurești nu numai că nu s'a ținut socoată de spunerea fiecăruia — ci; toți câți au știut limba maghiară au fost induși de maghiari.

Numai așa se poate explica, că într'un singur comitat al Treiscaunelor, de pildă, să fie redus numărul românilor cu aproape 12.000.

Din datele concrete înșirate se poate constata câtă valoare reală au cifrele făurite de statistica oficială din Budapesta.

Dr. George Proca.

Din Maramureș.

Maramureșul s'a deșteptat și a dat dovezi la lume că e conștiu și voiește să se ferească pe sine însuși între hotarele României-Mari. În 14 Nov. s'a constituit în Vișăul de sus sfatul național cercual al districtelor Iza-Vișău. În comitatul executiv de 10 s'au ales: Dr. Aurel Szabo președinte, Dr. Ilie Kindriș vicepreședinte, Dr. Vasile Filipciuc secretar și domnii Emil Bran, Valer Pop, Darie Vlad, George Poran, Ioan Tarța, Dr. Ștefan Kiss și Nicolae Pop.

În 22 Nov. s'a ținut adunarea din Sighetul Marmăției fiind de față 6000 țărani fruntași și 300 inteligență și s'au ales sfatul național comitatens în frunte cu Dr. Vasile Kindriș președinte și Dr. Vasile Filipciuc notar.

În sfatul comitatens au să trimită câte 2 delegați: preoțimea, consiliile sătenești, Asociațiunea pentru cultura pop. rom. din M., notarii români, reuniunea învățătorilor români, funcționarii români de stat și secțiunea social democraților români... Ordinea a susținut-o Dl. Simeon Șierbu cu 150 voinici din Săpânța. Pentru reușita adunării mult a ostenit consiliul sătenesc din Săpânța, care a trimis 12 fruntași și au cutreerat satele împărțind apeluri în întreg Maramureșul. Dumitru Pop lui Teodor și Ioan Pop a Tomi au fost 24 de oare închiși din ordinul protopretorelui Izei pașa Bela Scholtz.

Insuflețirea adunării nu cunoștea margini. „Hora Unire” a deschis adunarea, iar „Deșteaptă-te Române” și „trototita” dela urmă erau atât de puternice de s'a cutremurat orașul. Mult au contribuit la însus flețea generală Doamna Dr. Tit Doroș, Domnișoarele Miși și Laura Balea cari au împărțit cocărzile tricolore.

Cu unanimitate s'au primit toate propunerile: a) adunarea și consiliul naț. comitatens aderează și se supune întru toate marelui sfat național.

b) mulțumește dlui deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod pentru vorbirea ținută în ședința din 18 Oct. a camerei ungare.

Poporul însuflețit peste măsură își arăta simțemintele prin intreruperile: „Perim până la unul decât să mai fim supuși Ungurului”, „vrem unirea cu România”, „trăiască România-Mare”.

Primele sfaturi naț. sătenești s'au înființat prin preoții Simeon Balea și Darie Vlad în Săpânța și Petrova. Azi aproape toate comunele au sfaturi naționale, steag național și tricolorul cu fală decorează pieptul voinicilor.

La Alba-Iulia Maramureșul a fost reprezentat prin 25 delegați.

Cu toată agitația guvernului însuflețirea crește. Maramureșenii cu greu se potolesc, dar porniți cu greu se potoli. Dușmanii atâță la fărâdelegi, la anarhie și bolșevism, poporul însă pricepe că sunt lupi în piele de oaie și că zilele lupilor sunt numărate. Poporul cu mult e mai înțelept, cu mult mai așezat și cu bun simț decât îl cred dușmanii fără Dumnezeu și

răspundere. Nu ne pot păcăli, destul ne-au păcălit o mie de ani,

De alimentarea publică guvernul ungar nu se mai interesează — ar fi de dorit ca legătura cu mama România să se facă cât de îngrabă — și să vie frații cu petrolu și bucate. Doamne adă-i! îi așteptăm cu brațele deschise. *Correspondent.*

Președintele Wilson.

Președintele Statelor-Unite Wilson, după o călătorie de mai multe zile pe vaporul „George Washington” a sosit în Europa, pentru ca să la parte în persoană și să-și spună cuvântul său hotărâtor la marea conferință de pace dela Paris, care va schimba pentru multă vreme fața Europei. Călătoria prezidentului este astăzi un fapt împlinit, și totdeodată o întâmplare de cea mai deosebită însemnătate.

Statele-Unite înfățișează astăzi în lume nu numai o covârșitoare putere materială, ci și una de natură morală. Lipsa de interes, idealismul și adâncă iubire de oameni atât de firească a acestui popor, vor rămânea în istorie o faptă unică și minunată. Cu totul desinteresate în afacerile Europei și hotărâte de-a fi așa și pe mai departe, Statele-Unite nu doresc altceva decât pacea, ordinea, dreptatea și cumpănirea tuturor puterilor. Prezidentul Wilson înfățișează într'o formă măreață, însușirile înalte ale poporului său. El se bucură de o mare limpezime a vederilor, de o largime a informațiilor și a îngrijorării sale de natură morală, fapte cari fac din el judecătorul drept ce nu se poate mitui, al tuturor întrebărilor cu privire la noile țări ce se vor înființa. Înocmai precum în anumite clipe singur numai el a putut înțelege, în adevăratul lor preț, ranele Rusiei și ale Austro-Ungariei, cari i-au adus apoi atâtea neplăceri și atacuri nedrepte, tot așisderea ei va ști deslega mai bine, în interesul umanității și-al unei păci durabile, și afacerile deosebit de delicate și primejdioase ale stabilirii noilor hotare din mijlocul Europei.

Prezidentul Wilson, știe foarte bine că orice nedreptate săvârșită undeva, va avea asemenea urmări nedrepte în tot locul. El știe că o pace durabilă nu va putea fi stabilită, decât numai pe-o temelie de dreptate întregă și că orice învoială făcută numai de jumătate, va nimici lucrarea aceasta chiar în fundamentul ei.

Prezidentul Wilson aduce cu sine un plan întreg și bine stabilit pentru înființarea societății popoarelor. El este îndatorat moralicește ca să-l ducă și la izbândă și să se schimbe astfel în marele binefăcător al omenirii pentru toate timpurile. Noi nu cunoaștem amănuntele acestui plan, dar îi știm temelia, singura cu putință, dreptatea, și urmările ei sigure, adică pacea. Prezidentul Wilson sosește în Europa ca un sol al dreptății și-al păcii pentru toată lumea. Aceasta este cauza pentru care toate popoarele Europei dela mieznoapte la miezăzi și dela răsărit la apus, vrăjmașii și neutrații de ieri, salută ziua sosirii sale, ca o făgăduință pentru renașterea sufletească a vechiului nostru continent.

Patru milioane de români din Ardeal, Bănat și Țara-Ungurească, ce a i gemut sub jugul maghiar, întind azi brațele rugătoare către marele prezident, care ca un al doilea Mesia aduce lumii pacea, dreptatea și

adevărul. Noi, cari am suferit mai mult de cât alte neamuri, ce n'au cunoscut lanțurile robiei, binecuvântăm sosirea lui cu brațele ridicate spre ceriu. Toți cei împușcați la alegeri și nerăzbunați încă, toți cari au gemut în pivnițele întunecoase ale temnițelor, toți cei bătuți și schingiuiți pentru dreptate, vii și morți, fără deosebire, își înalță azi glasurile, cântând:

Bine este cuvântat cel ce vine în numele păcii și dreptății! (i. b.)

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 29 Decembrie 1918.

Spre luare aminte. Din partea Magistratului orașenesc al orașului Sibiu ni s'a adus la cunoștință, că persoane nedreptățite au tăiat brazi și alți arbori timeri din apropierea orașului, ciungărind în chipul acesta pădurea și făcând pagubă deosebită de însemnată. Ba s'a întâmplat chiar și cazul, că oameni de ai noștri dintr'o comună din apropierea au fost aflați tăind stejari din pădurea dintre Reșinari și Cisnădioara, și fiind provocați din partea pădurarului să încetere și să se depărteze, nu i-au dat ascultare, ci au pușcat după dânsul; iar alții, fiind aflați tocmai când cărau în trei care lemne de curând tăiate, precum și uși și ferestri luate din depositul de munițiuni din așa numita „Pădure tărăra“, de asemenea nu s'au supus, ci a pușcat după pădurar.

Lucrurile acestea trebuiesc desaprobată din partea oricărui om cu judecată și de bun simț, și sunt de natură a întuneca bucuria zilelor însemnate, prin care trecem, și a arunca umbră asupra bunului nume al neamului nostru.

Provocăm, deci, în modul cel mai serios pe toți românii din oraș și din împrejurime, să se ferească de astfel de fapte urâte și să respecte averea publică și privată.

Ceice nu vor da ascultare acestei provocări, nu merită numele de Români și oameni cinștiți, și vor avea să poarte urmările cuvenite.

Sibiu, 11 Decembrie 1918.

Presidiul Consiliului național român din orașul și comitatul nostru.

Măestrul G. Dima sărbătorit. Jurnalul Dacia din București, scrie că societatea de muzică „Carmen“, precum și alte reuniuni de muzică, au hotărât o mare adunare sărbătorească, în onoarea profesorului de muzică și compozitorului nostru G. Dima.

Suferințele și tortura suletească, pe care a îndurat-o măestrul nostru artist Dima în temnițele din Cluj, a ajuns la cunoștința bășilor din Regat, cari voiesc a sărbători pe binemeritul compozitor român de dincoace de Carpați.

Împuterniciți transilvăneni la Paris. D. Ioan de Mocsonyi, însoțit de d. sublocotenent Tilea, a plecat zilele trecute, din însărcinarea guvernului dirigent român, la Berna, unde au petrecut 5 zile. După acest răstimp solia română a plecat mai departe la Paris. După cum se vestește, împuterniciții români transilvăneni au avut mare reușită la Berna în Elveția.

Directorul căilor ferate din Ardeal. Consiliul dirigent din Sibiu a alcătuit conducere și administrație românească pentru căil

ferate din Ardeal, luate acum în stăpânire de români. Conducătorul acestei administrații este căpitanul Leon Bohățel, cu reședința în Sibiu.

Trimișii Ardealului decorați. M. S. Regele a decorat pe delegații ardeleni, precum urmează:

Episcopii Cristea și Hossu, d-nii Gol-diș și Vaida-Voevod, au primit marele cordoan al „Coroanei României“.

D-nii Caius Brediceanu, secretar general al comitetului național și Mihail Popovici au primit acelaș ordin în gradul de comandori.

D-nii Cornean, secretarul episcopului Cristea, locot. dr. Hossu, secretarul episcopului Hossu și căpitanul Bohățel, șeful gării Brașov, au fost numiți ca ofițeri ai „Coroanei“.

D. inginer Ioachim Sociu, a primit ordinul de cavaler al „Coroanei“.

A murit D. Vlaicu. După un morb scurt și greu, a răposat neica *Dumitru Vlaicu*, din Binținți, tatăl aviatorului Aurel Vlaicu, în noaptea de Luni spre Marți (2—3 Dec.)

Până în clipele din urmă bătrânul de 66 de ani nu a încetat a se lupta pentru binele consătenilor, fiind unul din țărani noștri cei mai luminați. Român dela roată, nici o clipă nu și-a pierdut credința în izbândirea visului nostru. Ne părăsește tocmai când se apropie ceasul mântuirii.

D-zeu să-l odihnească cu cei drepti!

Aveți grije de înșelători. Fel de fel de înșelători cutreeră orașele și comunele și folosindu-se de hainele militare ale armatei române sau de brățara tricoloră a gardiștilor să dedau la tot felul de hoții și șarlatanii.

Rugăm publicul ca să se supună numai la legitimație cu stampilă dela o comandă autorizată. În caz de bănuială să se ceară informații telefonice dela ce care a dat împuternicirea.

Intorși la vetrele lor. Joi la ora 5 d. a. au sosit în Brașov cu trenul din Predeal, o seamă de refugiați, de voluntari și alții. Din capitala Basarabiei au plecat o sută de persoane în două vagoane, sub conducerea medic-căp. Dr. A. Dobrescu. Am văzut printre ei pe bătrânii noștri adv. I. Preda, N. Petra-Petrescu cu soția, căp. medic Dr. Nistor cu soția, C. Dancu funcț. de bancă, cu familia, d-șoara Oncioiu, N Oancea, Candid Mușiea, Orghidan, Avrigean, Mercheșianu, Locot. Iancu din Munții apuseni, subloc. Juga din Deva și alții. Din Iași au mai adus la cei de sus un vagon cu alții vre-o sută refugiați, mai mult voluntari, sub conducerea părintelui, Dragoмир din Arpașul de jos. Toți veseli că le-a ajutat Dumnezeu, că după multe și grele suferințe, să se poată reîntoarce sănătoși din România mare, țânta dorințelor noastre.

Ofițeri francezi și Români în Arad. Cetim în „Pester Lloyd“ următoarele: zilele trecute au sosit la Arad: Colonelul francez Landrof și căpitanul francez Viard, majorul român Dumitrescu și căpitanul român Octav Pop. După sosirea lor, s'a înfățișat la dânsii comisarul maghiar dr. Varjassy aducând o telegramă a colonelului Vix din Budapesta. Ofițerii au declarat că se află în trecere și că pleacă spre Budapesta și Viena unde vor avea sfătuirii cu miniștrii de război maghiari și austrieci privitor la stabilirea unei legături de-adreptul de drum de fier între București și Paris, prin Buda-

pesta și Viena. Pe această linie vor fi duși în prima linie internații și prinzonierii din România apoi vor fi aduse bucate din România. În Arad deputația s'a oprit pentru a se întâlni cu o altă deputație, care se sfătuieste cu autoritățile maghiare în chestia înapoierei în România a diferitelor materiale de războiu și valori luate de german din România.

În sala mare a hotelului „Crucea Albă“ s'au adunat cu prilejul acesta vre-o 40 de membri ai inteligenței române din Arad, spre a saluta deputațiunea franceză și română. Când ofițerii au intrat în sală lăutarii au cântat Marsilieza, cântecul frumos al Francezilor. Românii s'au ridicat în picioare și au izbucnit în strigăte de „Vive la France!“ (Trăiască Franța.) În sală se găseau din întâmplare vre-o 4 ofițeri germani, cari nu știau de sosirea ofițerilor francezi. Când au văzut mișcarea aceasta au rămas foarte mirați și au părăsit îndată sala plonți.

Unirea Basarabiei cu România. În zilele trecute, Sfatul Țării din Chișineu a luat spre cercetare reforma agrară și a votat-o cu unanimitate. La orele 3 d. a., Sfatul a votat apoi unirea cu România, alcătuiind următoarea declarație:

În urma unirii cu România mamă a Bucovinei, Ardealului, Bănatului și ținuturile Ungariei, locuite de Români în hotarele Dunării și Tisei, Sfatul Țării declară că Basarabia se lasă de condițiile de unire hotărâte prin unirea dela 27 Martie, fiind încredințat că în România tuturor Românilor regimul curat democratic este asigurat pe viitor.

Sfatul Țării în preziuma constituantei române, care se va alege după votul universal și ducând la bun sfârșit afacerea împărțirii pământului între țărani, după nevoile și cerințele norodului, nimicește celelalte condiții din actul Unirii dela 27 Martie și declară unirea *necondiționată* a Basarabiei cu România mare.

D. general Văitoianu, ministru de război, a citit apoi decretul de desfacere a adunării.

Marți în 27 Noembrie va fi o mare serbare națională și un banchet.

Nemerniciile sârbilor în Bănat. Decând trupele sârbești au pătruns în Bănat, suferințele românilor de aeolo să țin lanț. Bătaie, închisoare și internare sunt mijloacele întrebuintate de ei, pentru câștigarea acestui colț de pământ românesc.

Iată ce cetim într'o gazetă despre faptele acestui popor lacom, care nu se mulțamește cu ce e al său și aleargă după vânanare de suflete românești:

„La 1 Decembrie comandantul sârbesc a oprit tipărirea ziarelor românești în Banat, precum și intrarea ziarelor și cărților românești. La 7 Decembrie soldații sârbi au arestat în comuna românească Gerebenț pe preotul român Sava Secoșan și pe învățătorii Iosif Miclea și Martin Fiștea, i-au dus la Biserica-Albă și după ce au fost arestați acolo 11 zile au fost duși la Belgrad unde sunt și acum. La 8 Decembrie a arestat în cercul Bocșa pe preotul Petre Eremia, pe fiul său și pe învățătorul român. Și aceștia au fost duși la Belgrad. În Jidovini și în Moșnica sârbii au arestat 7 agricultori români, iar în Nicolințul mare pe Preotul Teodor Petrică. Motivele acestor arestări ar fi, că românii aceștia au vorbit împotriva trupelor sârbești. Aceasta este

cu totul neadevărat. Ei n'au putut și n'au avut nici un interes să lucre împotriva sârbilor, ci de bună seamă au lucrat pentru România-mare, lucrul ce era în tot dreptul să facă, ca buni români. Pentru ziua de 12 Decembrie sârbii au hotărât o votare a întregii populațiuni, pentru a se vedea cu cine vrea să fie Bănatul. Această votare se face sub cea mai mare apăsare din partea sârbilor și n'are alt scop decât să pună conferința de pace în fața unui fapt împlinit. La 9 Decembrie au venit ofițerii englezi și francezi în Banat, ca să vadă personal cine tulbură liniștea. Inșă această comisie n'a putut să-și îplinească chemarea în mod nepărtinitor, fiindcă inteligenții sârbi și inteligența sârbească din Banat a știut să împiedice pe toate căile, ca membrii comisiei să nici nu poată vorbi cu Românii. Iar acei dintre români, cari au cutezat să ridice glasul lor față de comisie, au fost arestați în Sârbia.

Bine înțeles această stare de lucruri nu mai poate dăinui și credem că a venit timpul, ca românii din Banat să procedeze cu energie împotriva trupelor sârbești. F. P. R.

Publicațiune. Bancnotele de lei românești, cari sunt în circulație și sunt provăzute cu sigilul (stampila) oficiului comitatens al comitatului Sibiiu, se rescumpără din parte băncilor din Sibiiu până la 31 Ianuarie 1919.

Sibiiu, la 12 Decembrie 1918.

Vicecomitele comitatului Schöp.

Masa dela palatul regal. Sâmgătă trecută a avut loc la palatul regal, o masă dată de regele Ferdinand în onoarea trimișilor ardeleni.

Regele avea în dreapta Sa pe: episcopul dr. Miron Cristea, Principesa Elisabeta, Sir Barclay, ministrul Angliei, dna Procopiu, Saint-Aulaire, ministru Franței, general Pressan, Saligni, ponî ca președinte al Academiei române și însărcinatul de afaceri elvețiane.

La stânga M. Sale Regele avea pe l. Brătianu, președintele sfatului ministrilor, dna Mavrodi, Wopica, Ferechide, Mărzescu, Nastasievici, însărcinatul de afaceri al Serbiei, Buzdugan, M. Popovici, generalul Mărgineanu, prințul B. Stirbey și colonel Cezărescu.

În față suveranul avea pe Carol care avea în dreapta pe episcopul Hossu, Principesa Maria, Vaida Voevod, generalul Coandă, Al. Constantinescu, Denăramis, ministrul Greciei, dșoara Cantemir, I. Grădișteanu, Cormaniu, Hălăceanu, colonel Condeescu și general Râmnicăneanu.

Ce se întâmplă în Germania? Ministrul Pichon declară că: guvernul de acum german, nu poate fi recunoscut nici de antanta nici de neutrali. Dacă în patru săptămâni situația nu se îndreaptă și nu vor fi înlăturate sovieturile muncitorilor și soldaților, atunci antanta va intra în Germania și va alcătui un guvern legal. În caz că statul german va da faliment adecă va fi scos la vânzare cu doba, antanta va ocupa toate minele și fabricile mari din Germania.

Bioscopul apolo. În urma grelei comunicații postale, filmurile pentru cinematograf trebuie aduse dela firme prin curier. Din cauza aceasta nu se poate ști cu mult înainte ce program urmează în zilele viitoare. Urmarea este, că direcțiunea bioscopului Apollo deocamdată nu mai tipărește placate, ci programe reprezentative se vor publica numai în ziare.

Mersul trenurilor în Sibiiu. Cu ziua de 9 Decembrie n. s'a schimbat din nou mersul trenurilor dela Sibiiu și către Sibiiu. Anume:

Pleacă dela Sibiiu spre:

Făgăraș, în zile fără soț la	8.47	dim.
Copșa mică, zilnic . . . la	4.02	d. a.
Vințul de jos, zilnic . . . la	8.00	dim.
Turnu roșu, zilnic . . . la	12.24	d. a.

Sosec în Sibiiu dela:

Făgăraș, în zile cu soț la	12.23	d. a.
Copșa mică, zilnic, . . . la	10.05	seara
Vințul de jos la	7.22	dim.
Turnu roșu la	6.04	seara

Alte trenuri, până când se vor lua noi hotărâri, nu mai umblă.

Școală de stenografie. Cu ocazia adunării naționale dela Alba-Iulia, unde subsemnatul am funcționat singur ca stenograf român, ni s'a cerut din multe părți, să deschid o școală de stenografie românească.

În urmare îmi iau voie a comunica tuturor intelectualilor noștri, cari înțeleg necesitatea și foloasele stenografiei și în special

ale stenografiei românești, că voi începe un ciclu complet de prelegeri de stenografie românească la 22 Ianuarie 1919 st. n. în Sibiiu, sub egida și sub controlul „Asociațiunii“.

Grupând participanții, resp. participantele în grupe după gradul studiilor absolvate, intenționez a face instrucția în mod paralel pentru trei grupe astfel, ca fiecare grupă să fie ocupată în câte două zile pe săptămână și anume dela 3—5 oare p. m.

Cursul întreg va ținea trei luni, cu observarea, că participanții, cari din cauze neprevăzute ar fi siliți să întrerupă cursul, resp. nu ar fi destul de bine pregătiți pentru a putea corăspunde cerințelor de examen la încheierea celor trei luni, se vor admite fără taxă deosebită la continuarea instrucției în proximitul curs de alte trei luni.

Examenul de încheiere este obligator pentru toți participanții fără deosebire și se va ținea sub controlul unui juriu de examinare, care va fi chemat să verifice:

- alegerea textului de dictat la examen, astfel participanților să le fie absolut necunoscut,
- manuarea sistemului cu o iuțală de 120 silabe la minută, dictate fluent în curs de 20 minute,
- transcrierea imediată a stenogramei scrise de altă mână.
- confrontarea transcrierii cu textul dictat.

Cei ce doresc a participa la acest curs, sunt rugați să se anunțe la subsemnatul cel mai târziu până la 16 Ianuarie st. n. 1919. Taxa este de Cor. 120.— pentru fiecare participant fără deosebire și trebuie plătită întregă anticipativ.

Pentru formarea unei garde de stenografi români de încredere, dar și cu considerare la viitorul școlii și al Reuniunii noastre de stenografie, ce o proiectăm, condițiile nu pot fi mai ușoare, dar nici mai grele.

La popoarele civilizate și libere stenografia e o armă de cultură națională foarte răspândită și noi în special avem datorința să cultivăm o stenografie românească bună. Sibiiu, la 6 Decembrie n. 1918.

Văzut: Andreiu Bărsean m. p. prezid. „Asociațiunii“

Vasile Vlaicu, funcț. sup. la „Banca Generală de Asigurare“

Avis!

„ECONOMUL“ Institut de credit și economii în Cluj.
Filiale: Murăș-Ludoș și Aiud.

Afiliate 7 reuniuni de credit Raiffeisen.

Capital: Un milion coroane.
Rezerve: Patru sute de mil cor.
Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urcat pentru biserici și alte așezăminte culturale. împrumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijlocește transacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea de mașini agricole. 39

Ajută la întemeierea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Sustine: Masa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Sfat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.

Publicațiune.

Nr. 1174./1918. prim. com. 103 1—1

Crâjma comunală

a comunei **Sebeșul de jos** de sub Nr. căsii 14a constatătoare din patru odăi cu pivniță, să esarândează pe calea licitațiunii publice la 29 Decembrie 1918 în cancelăria comunală.

Prețul strigări 1200 Cor. dela care este a să depune vadiul de 10 %.

Condițiunile în detalii se pot vedea în cancelăria comunală ori și când.

Sebeșul de jos, la 17 Dec. 1918.

Primăria comunală.

Societatea „Lotru“

din Brezoi (România), în apropiere de Sibiiu, caută pentru castelul ei o **bucătăreasă** perfectă cu salariu bun, persoană cum se cade, posedând certificate bune. Oferte la adresa director **Eiser, Hotel Römischer Kaiser**, Sibiiu.

Se caută de asemenea o **menajeră** capabilă. — Oferta la același adresă.

Vin de vânzare

Cam 25—30 hectolitri de vin de Magyarad (Năderat), Com. Arad, de deal colliata I. sunt de vândut.

Vinul se ață în Năderat cu preț ieftin după înțelegere.

Doritorii sunt rugați a se adresa: **George Păcurar**, viticultor, **Kepusy Dániel**, Szászrégen. 105 1—2

Aduc la cunoștință, că m'am mutat cu măcelăria din **Weinanger Nr. 10** în

Saggasse Nr. 25.

Oprea Tănase, măcelar
Sibiiu. 100 1—1

Cine dorește

să vândă ceva, să se adreseze în scris sau verbal: 97 3—3
Firmei comerciale **Fieles** în Sibiiu, Reispargasse 33.